

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 Rm., z odnośnikiem 1.66 Rm. — Do Polski 4 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Warszawa numer 194 159.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetrowy wiersz sześciolamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja Allenstein Ostrp., Mühlenstr 2. Telefon nr. 2531. Pocztove konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 53

Alenstein (Olsztyn), na niedzielę 12 lutego 1939

Nr. 36

Po śmierci Ojca św.

Na wieść o śmierci Ojca św. Piusa XI cały świat katolicki zwrócił oczy i serca swe ku Rzymowi, gdzie na łożu śmierci spoczywają szczątki doczesne wielkiego bojownika o wiary i pokój. Lecz nie tylko katolików przejęła śmierć Ojca św. Innowiercy również wzruszeni zostali do głębi śmiercią świetlanej postaci Piusa XI, który był dla wszystkich dobrym i sprawiedliwym ojcem.

Rzym, 10. 2. Wedle nadeszłych wiadomości Ojciec św. umierając był zupełnie przytomny. Żądał on Sakramentów św., których udzielił mu jeden z obecnych Kardynałów. Przy modlitwach za umarłych Ojciec św. modlił się również dając znaki głową i rękami poczem wyrzekłszy słowa „Bóg mój — wszystko moje” wyzionął ducha. W pokoju bocznym odprawiano Mszę św.

Na wieść o śmierci Ojca św. zebrała się tysięczna rzesza ludności przed Watykanem a przedstawiciele wszystkich państw śpieszyli z kondolencjami. Jako jeden z pierwszych złożył kondolencje ambasador polski przy Watykanie, minister Janikowski. Minister Janikowski wprowadzony został do sypialni.

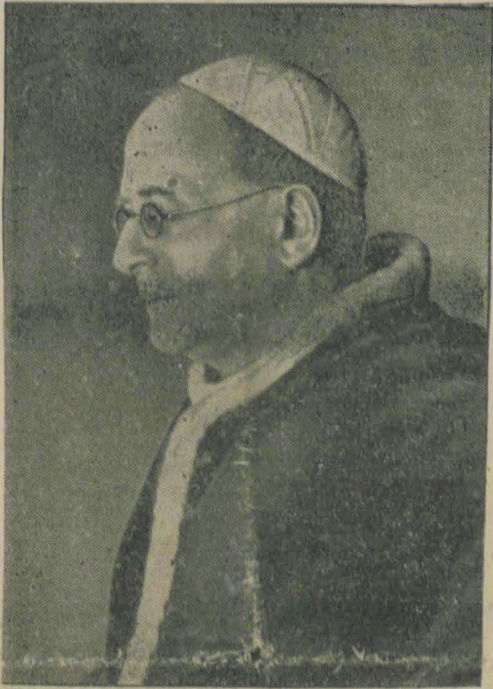
Po południu o godzinie 16.30 zwłoki przeniesione zostały do sali tronowej.

Wedle przepisów watykańskich do wyboru nowego Papieża objął urzędowanie ks. Kardynał Pacelli z tytułem kardynała-Kamerlinga. Kardynał Pacelli powiadomił natychmiast o śmierci Ojca św. wszystkie głowy państwa, prezydentów i przedstawicieli państw obcych w Rzymie.

W Berlinie ukazała się wiadomość o śmierci Ojca św. dopiero po południu. Pisma podkreślają zalety charakteru i umysłu zmarłego Ojca św. Na gmachach rządowych wywieszono sztandary na półmaszcie. Kanclerz Hitler i minister spraw zagranicznych v. Ribbentrop wysłali telegramy kondolencyjne.

Szczególnie głębokim smutkiem objęty został naród polski, który ma jeszcze żywo w pamięci pobyt Ojca św. w Warszawie jako nuncjusza apostolskiego. Były to lata najtrudniejsze dla Polski bo właśnie bolszewicy maszerowali na Warszawę. Ówczesny nuncjusz papieski krzepił naród Polski dobrym przykładem nie opuszczając powierzonych mu placówek.

Na wieść o śmierci Ojca św. na gmachach rządowych, samorządowych i prywatnych nietylko Warszawy, lecz i innych miast, zawisły flagi na półmaszcie. W sklepach wystawiono obrazy ozdono-

Jedno z ostatnich zdjęć Ojca św.

bia one kirem. W Warszawie zakazane zostały wszystkie publiczne zabawy do dnia pogrzebu. Zapowiedziane akademie papieskie zostały odwołane.

Pan Prezydent R. P. Mościcki, Marszałek Śmigdy-Rydz oraz wszyscy ministrowie wysłali do Rzymu telegramy kondolencyjne. W nuncjaturze warszawskiej wyłożona została księga kondolencyjna do której zapisało się dużo przedstawicieli władz, duchowieństwa, wojska, świata naukowego itd.

Do Rzymu napływają tysiące telegramów kondolencyjnych. Na ręce kardynała-Kamerlinga Pacelli nadeszły telegramy od króla Jerzego angielskiego, prezydenta Francji Lebrun, min. spraw zagr. Bonnet, króla włoskiego, księcia Piemontu, Mussoliniego, hr Ciano i wielu wielu innych.

W Paryżu w czasie posiedzenia izby deputowanych uczcił pamięć zmarłego Ojca św. Herriot podkreślając wysiłki Ojca św. w celu utrzymania pokoju. Na znak żałoby posiedzenie przerwano. Głowa kościoła ewangelickiego we Francji, pastor Bögner, i główny rabin Paryża złożyli hołd pamięci wielkiego Papieża.

We Wiedniubito w dzwony wszystkich kościołów i wywieszono flagi na znak żałoby.

jesteśmy świadkami rozleglejszego jego promienowania?

Francuska izba deputowanych zebrała się 11-o ubiegłego miesiąca po raz pierwszy na swe prace tegoroczne. Nazajutrz wygłosił przemówienie powitalne obrany ponownie przewodniczącym p. Edward Herriot, który od pół wieku jest we Francji bojowym zastępcem świeckości życia państwowego i w ogóle zbiorowego. Kreśląc obraz dzisiejszej zawieruchy światowej wołał on:

— W Rzymie, Starzec ku któremu wznoszą się nasze hołdy wolne, mocą ducha krzepiony wznawia pamięć wielkich papieży obrońców uciskionych.

W tym samym czasie premier Chamberlain i lord Halifax, angielscy ministrowie Wielkiej Brytanii, będąc w Rzymie, udali się 13-go bieżącego miesiąca na Watykan, by złożyć hołd Ojcu Świętemu, a pan Chamberlain, zdając 31-go ubiegłego miesiąca izbie gmin sprawę z tej podróży, oświadczył:

— Przemówiła nam do przekonania szczerą i głęboką troską Jego Świątobliwości w dziedzinie licznych zagadnień zaburzających obecnie pokój Europy i sumienie ludzkości, a wzruszyła nas do głębi odwaga i miłość, które są natchnieniem Jego stanowiska i poglądów.

Szczególnie zaś węzły przywiązania łączyły Polskę z Piusem XI, który był pierwszym po 123 latach przerwy Nuncjuszem Stolicy Apostolskiej w Warszawie, który święcenia arcybiskupie otrzymał w katedrze św. Jana, który pielgrzymki polskie witał po polsku: niech będzie pochwalony Jezus Chrystus, który dał Polsce na dzień 3 maja święto Królowej Korony Polskiej i w poczet świętych zaliczył Andrzeja Bobolę.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjmując 20 maja 1937 roku listy uwierzytelniające z rąk nowego nuncjusza J. B. ks. arcybiskupa Filipa Cortesiego, powiedział:

— Państwo polskie w pełni docenia znaczenie religii katolickiej w ogólnym życiu kraju. Dało i daje tego niezliczone dowody. Konstytucja stwierdza, iż wyznanie rzymsko-katolickie zajmuje naczelne stanowisko w państwie...

Polska całym sercem przygotowała się na niedzielę do złożenia hołdu Wielkiemu Starcowi w 17 rocznicę panowania na stolicy św. Piotra. Toteż powszechną i głęboką jest żałoba w katolickiej Polsce na wieść, że Wielki Starzec zamknął swe oczy do wiecznego snu.

Kanclerz Hitler przemawia do wojska

Berlin, 11. II. Kanclerz Hitler przemawiał wczoraj w operze Krolla do wyższych oficerów armii na temat zadania wojska w Trzeciej Rzeszy. Następnie oficerowie byli gośćmi Kanclerza w nowym gmachu kanclerskim.

Statek niemiecki rozbił się o wrak

Londyn. Przy wejściu do portu Humber (wschodnie wybrzeże Anglii) zatonał parowiec „Glückauf“ zderzywszy się z wrakiem statku greckiego „Katina“, który zatonał tam we wtorek. Załoga „Glückauf“ wyratowana została przez statek francuski „Rhea“.

Pan Prezydent R. P. w Zakopanem

Warszawa, 11. II. Pan Prezydent R. P. Mościcki wyjechał wczoraj z małżonką i siostrą do Zakopanego.

Wieczorem o godzinie 23-ciej wysocy goście przybyli do Zakopanego i zamieszkały w Zameczku w Jaworzynie Spiskiej. Dziś Pan Prezydent weźmie udział w otwarciu FIS (Międzynarodowych zawodach narciarskich).

Gdy zamknął oczy Wielki Starzec na stolicy św. Piotra

Papież Pius XI zakończył życie w dniach wielkich rocznic. W ubiegły poniedziałek, dnia 6-go lutego święcił 17 rocznicę wyboru na Stolicę Apostolską, a w niedzielę 12-go lutego miał obchodzić 17 rocznicę uroczystej koronacji. Bóg nie zezwolił Mu już doczekać tej siedemnastej rocznicy władarstwa, które pełnił w 82 roku życia w zdumiewającym całym światem swą wielkością stylu.

Pius XI ma za sobą dzieła, które okres jego władania uczyniły, w pełnym słowa znaczeniu, wielkim pontyfikatem: układ lateraneński z Włochami, kładący kres sześćdziesięcioletniemu zatargowi, i dziesięć innych konkordatów i ogromny rozwój misji i Akcja Katolicka.

A jednocześnie wielkie złożył myśli w niezrównanym ciągu encyklik, z których każda była zdaniem, wszystkie zaś kolejno dotyczyły najważniejszych zagadnień naszej doby przełomowej, z roku 1929, o małżeństwie chrześcijańskim z roku 1930, o odnowieniu ustroju społecznego z roku 1931, o przesileniu gospodarczym, bezrobociu i wzrastających zbrojeniach wojennych w roku 1931, o ka-

płaństwie katolickim w roku 1935, wreszcie w roku 1937 trzy encykliki o położeniu Kościoła katolickiego w Rzeszy Niemieckiej, o bezbożnym komunizmie o prześladowaniu Kościoła w Meksyku.

Najdonioślejszym jednak zjawiskiem życia katolickiego w dobie Piusa XI jest rozkwit wiary i rozprzestrzenianie się jej zasięgu wbrew wszelkim na nią naporom. Mogłoby się wydawać, że prądy obojętności i niewiary, przeniesione z czasu przedwojennego a zasilone po wojnie bezbożnictwem lub nawrotami ku pogaństwu, zmniejszą wpływ Kościoła i zasięg Wiary. A tymczasem znamieniem dni naszych stało się szeroko w świecie, odrodzenie ducha katolickiego, który ogarnia pokolenie młodsze i w starszym rozbudza żarliwość.

Oto dzisiaj znowu, jak nieraz w długim biegu wieków, gdy było mroczno, trwożnie, beznadziejnie, Stolica Apostolska wniosła w świecie, ku któremu kierują się spojrzenia i serca ludzkości, w hołdzie i nadziei łaknąć otuchy i pokrzepienia.

A nawet gdy dawniej Watykan był stolicą duchową tylko świata katolickiego, czyż dzisiaj nie

Front kataloński zlikwidowany

Barcelona, 11. II. Wojska powstańcze dotarły wczoraj na wszystkich odcinkach do granicy hiszpańskiej zajmując wszystkie przejścia graniczne. Nigdzie nie zanotowano najmniejszych zajęć.

Negrin i del Vajo odlecieli z Paryża do Walencji, gdzie przybyli wczoraj wieczorem.

Agencja Reutersa donosi, że Negrin ogłosi urządowo jako siedzibę rządu Madryt.

W Figueras znaleziono olbrzymie składy kosztowności. Przechowane tam były obrazy, sprzęty ze złota, kielichy i monstrancje kościelne i tak dalej.

Oświadczenia zwycięskiego gen. Franco

Burgos. Gen. Franco zaprzeczył kategorycznie wszelkim pogłoskom na temat możliwości podjęcia akcji pośredniczącej pomiędzy Hiszpanią narodową a rządem republikańskim. Oświadczył on, że „szanuje tych, którzy walczą dla sprawy, nawet jeżeli ta sprawa nie jest słuszną. Jednakże nie może być porozumienia pomiędzy rządem narodowym a tymi, którzy wysłali walczących na front, pozostając sami w ukryciu”.

W dalszym ciągu gen. Franco zapowiedział, że w stosunku do wszystkich walczących stosować będzie wyrozumiałość i pobłażliwość. „Tych jednak — oświadczył — którzy mają na sumieniu setki ty-

sięcy śmierci, spotka wcześniej albo później nasza sprawiedliwość”.

W końcu gen. Franco wyraził nadzieję, że wojna domowa zakończy się już rychło, równocześnie jednak raz jeszcze wykluczył możliwość rokowań. „Ostatnim moim słowem jest żądanie bezwarunkowego poddania się” — zakończył swą deklarację gen. Franco.

Fabryka samochodów „Hispano-Suiza“ w rękach wojsk gen. Franco

Na stacji de Ripoll wpadły w ręce wojsk narodowych 62 pociągi, złożone z przeszło 200 wagonów, naładowanych wszelkiego rodzaju materiałem wojennym. Zdobyto poza tym 15 parowców. Słynna fabryka samochodów i motorów „Hispano-Suiza“ w Ripoll została zdobyta w całkowitym porządku. Wojska wkroczyły do fabryki, gdy była ona w pełnym ruchu.

Pod Olot w klasztorze Collal uwolniono 260 kobiet i dzieci, uwięzionych tam przez nieprzyjaciela. Poza tym uwolniono tam 125 mężczyzn, wśród nich wielu oficerów sprzyjających gen. Franco, którzy jeszcze we środę mieli być rozstrzelani. W Olot zdobyto również 7 fabryk amunicji, poza tym zaś olbrzymie składy dzieł sztuki i kosztowności wywiezionych przez milicjantów z Tarragony i Barcelony.

Obóz dla uchodźców hiszpańskich

Uchodźcy hiszpańscy z Katalonii w obozie koncentracyjnym na pograniczu francuskim.

Polsko-niemiecki protokół w sprawie emigracji sezonowej

Berlin. Jak już pokrótce donosiliśmy podpisano ostatnio protokół w sprawie polskiej emigracji. Protokół ten dotyczy wielu istotnych dla robotnika polskiego spraw związanych z wyjazdem, pobytem oraz warunkami pracy i płacy w Niemczech. Osiągnięte porozumienie pozwoli na polepszenie ogólnej sytuacji polskiej emigracji sezonowej do Niemiec, zwłaszcza zaś robotników, zatrudnionych w gospodarstwach małorolnych w charakterze czeladzi. Uzgodniono między innymi że do czasu pracy tak zwaną czeladzi wliczany będzie każdy rodzaj pracy, a więc również zajęcie w gospodarstwie domowym, przy obrządzaniu i karmieniu bydła itd. Za każde dwie godziny pracy, przepracowane dziennie ponad normalny czas pracy, otrzymywać ma robotnik co tydzień wynagrodzenie ogólne. Dalsze nadliczbowe godziny pracy wynagradzane będą według odpowiednio wyższych stawek. Ustalono również, że robotnik polski ma prawo do wszelkiego rodzaju innych

świadczeń i premii, które przewidują taryfy dla robotników niemieckich, na przykład w formie dodatku pieniężnego za pracę w okresie żniw itp. Umowy o pracę na sezon 1939 r. określać mają minimalne stawki płacy gotówkowej za normalny czas pracy i godziny nadliczbowe.

Przewidziano poza tym ograniczenia przy wyjeździe osób poniżej 21 lat. Będą one mogły pracować w Niemczech tylko wspólnie z rodzicami, lub z pełnoletnimi bratem lub siostrą.

Rozszerzona ma być również znacznie opieka duszpasterska nad emigrantem ze strony duchownych z Polski oraz opieka i nadzór nad warunkami pracy robotników polskich ze strony niemieckiej inspekcji pracy. Specjalna uwaga zwrócona będzie na gospodarstwa małorolne.

Badanie stanu zdrowia i zdolności fizycznej do pracy przeprowadzana będzie w czasie rekrutacji w Polsce przez lekarzy powiatowych.

Projekt stworzenia specjalnej armii brytyjskiej dla użytku na kontynencie europejskim

London. W związku z deklaracją premiera Chamberlaina w sprawie współdziałania wojskowego Wielkiej Brytanii i Francji specjalnego znaczenia nabierają rozważania korespondenta wojskowego „Timesa“ kapitana Liddell Harta, uważanego za autorytet wojskowy W. Brytanii.

Zastanawiając się w związku z tym nad sprawą powiększenia armii lądowej, korespondent wojskowy „Timesa“ podaje w wątpliwość czy celowym jest trzymanie się wzorów z ostatniej wojny, gdy zastosowano olbrzymią armię dla udziału w głównych zmaganiach na kontynencie europejskim. Konieczność posiadania liczebnej armii uzasadnia się tym, że jedynie wojska lądowe mogą zająć terytorium nieprzyjaciela i zmusić go do poddania. Jedyną ideą szybkiego zwycięstwa w nowoczesnej wojnie opiera się na mrzonkach. Rzeczywistość wykazuje wyższość nowoczesnej taktyki defensywnej. Jeśli chodzi o W. Brytanię, zakres jej wysiłku to jest jeszcze z innych względów ograni-

czony. Jedną przyczynę stanowi morze, dzielące ją od kontynentu europejskiego. Wielkość armii, jaką Anglia mogłaby utrzymać zagranicą, zależna jest od ilości statków, jakie mogą być użyte do transportu i zaopatrzenia oraz od ilości okrętów wojennych, które mogłaby przeznaczyć dla ochrony komunikacji tych wojsk. Byłoby szaleństwem zwiększać siły lądowe kosztem sił morskich.

Poza tym wskutek rozwoju lotnictwa morze, dzielące Anglię od kontynentu, straciło swą wartość jako przeszkoda ataków, skierowanych przeciwko Wielkiej Brytanii. Siły powietrzne nabrały istotnego znaczenia dla ochrony ludności i przemysłu Wielkiej Brytanii, od których to czynników uzależniona jest zdolność przetrwania wojny. Pomijając zaś znaczny ciężar przemysłowy i finansowy, wojska lądowe absorbują również dla swej ochrony i swego działania część sił lotniczych. Im większa jest ta armia lądowa, tym większa ilość samolotów wymagana jest dla jej usług — kończy autor.

Wspaniałe zwycięstwo zapaśników Warszawy w Królewcu

Polacy wygrywają w stosunku 15:8

W piątek przed południem przyjechała do Królewca reprezentacja zapaśnicza Warszawy, na dwa międzynarodowe spotkania. Na dworcu powitali polskich sportowców: przedstawiciel Konsulatu Generalnego R. P., kierownicy zapaśnictwa niemieckiego oraz przedstawiciele prasy. Oficjalnym opiekunem drużyny polskiej jest prezes warszawskiego okręgu zapaśniczego p. inż. Forst pozatem przyjechali z drużyną dwaj sędziowie pp. Ziółkowski i Szubański.

Historia spotkań zapaśniczych z Królewcem datuje się od roku 1935. Pierwsze spotkanie rozegrano w Królewcu. Miało ono za zadanie nawiązanie stosunków z zapaśnikami niemieckimi. Mecz ten zakończył się zwycięstwem polskim w stosunku 12:10. Zapał i umiejętność polskich zawodników tak się podobały Niemcom, iż ufundowali nagrodę przechodnią i od roku 1936 rozgrywane są już oficjalne spotkania. Pierwsze oficjalne spotkanie Warszawa — Królewiec o nagrodę przechodnią rozegrano w Warszawie w roku 1936. Polacy zwyciężyli 13:10. Następne w Królewcu wygrali Polacy 13:11. Trzecie spotkanie w Warszawie przegrali różnicą jednego punkta 11:12. Porażkę tę należy tłumaczyć brakiem trzech najlepszych zawodników polskich, którzy powodu choroby nie mogli walczyć.

Do dzisiejszego spotkania przystąpili Polacy z silną wolą zwycięstwa. Zrobili wszystko co było w ich mocy, by mecz ten rozstrzygnąć na swoją korzyść. Szczególnie w wagach lekkich wykazywali Polacy doskonałą technikę, walczyli nadzwyczaj ambitnie, za co publiczność nagradzała ich rzesistemi oklaskami. Zwycięstwa ich były bezsporne. Podkreślić poza tym należy rycerskość, z jaką przeprowadzono wszystkie walki. Zwycięstwo przeto zapaśniczej reprezentacji Warszawy w stosunku jest najzupełniejszym odzwierciedleniem sił obu drużyn.

Reprezentacja Warszawy miała skład następujący: Rokita, Neubauer, Świętosławski, Rajniak, Szajewski, Kozerski i Ilczyk.

Barw Królewca bronili: Berger, Preuss, Gross, Bergien, Schuhr, Braun, Kliemann.

Po oficjalnym powitaniu ze strony niemieckiej i polskiej i po wymianie upominków następują walki.

Jako pierwszy staje na ringu Rokita, mistrz Polski. Przeciwnik jego Berger próbuje stawić Rokitę opór. Udaje mu się rzeczywiście przetrzymać czas i przegrywa tylko na punkty.

Warszawa prowadzi 3:1.

W wadze piórkowej walczy dla Warszawy Neubauer. Przyjechał on w zastępstwie Slezaka. Polak walczy jednak pięknie, atakuje stale i kładzie swego przeciwnika Preussa w 15. minucie na łopatkę. Warszawa prowadzi 6:1. W wadze lekkiej walczy Świętosławski, mistrz Polski. Przeciwnikiem jego jest dobry Gross. Mimo przewidywań Świętosławskiemu nie udało się pokonać przeciwnika na łopatkę. Wygrał tylko na punkty. Stan meczu 8:2 dla Warszawy.

W półśredniej walczy dla Warszawy Rejniak. Przedstawiciel Królewca Bergien zdaje się być trochę lepszy. Walczy szybko co nie odpowiada Rejniakowi. Ma jednak szczęście, gdyż Bergien kaleczy sobie nogę i poddaje się. Prowadzi w dalszym ciągu Warszawa w stosunku 11:2 punktów.

W wadze średniej walczy dla Warszawy olimpijczyk Szajewski. Walczy z Schuhrem i pokonał go na punkty. Polacy prowadzą 13:3.

W półciężkiej wadze Warszawianie ponoszą pierwszą klęskę punktową. Kozerski nie mógł sobie poradzić z silniejszym i lepszym technicznie Braunem i przegrywa zasłużenie na punkty. Stan meczu 14:5 dla Warszawy.

W wadze ciężkiej walczył po stronie polskiej Ilczyk, ważący 275 funtów, przewagę fizyczną Polaka wyrównuje Niemiec Kliemann techniką i wygrywa zasłużenie na punkty. Stan końcowy meczu 15:8.

Po zwycięstwie tym zwiędzą Polacy w sobotę przed południem Królewiec. Po południu wyjeżdżają do Lecu, gdzie spotkają się wieczorem z reprezentacją policji w Prusach Wschodnich. Należy się spodziewać jeszcze większego zwycięstwa po dzisiejszym sukcesie. W. M.

Szyb naftowy w płomieniach

Ploesti (Rumunia). 11. II. Wczoraj padło państwem pożaru 1000 wagonów ropy naftowej. Ogień przerzucił się na szyb naftowy i zniszczył dużo osiedli ludzkich. Pożar zbliża się ku miastu. Zaalarmowano straż pożarną, które usiłują pożar umiejscowić.

Czytajcie naszą Gazetę

